

S. A. csíkos könyve

Siflis András. Timp Kiadó, Budapest, 2008

„A művész éppenséggel nem kérdezi, hogy honnan jövök, nincs megérkezés, nincs biztos nyugalmi pont, ahonnan ilyesmit kérdezhetne. A tengeren minden pozíció kétséges és pillanatnyi: minden mozgásban van, semmi sem állás-pont. Siflis András képein találkozok én és te, s mindkettő halad valami felé, mindkettő úton van... A megérkezés bizonytalan” (Susanne Schulte).

A budapesti Timp Kiadó fél éven belül a második, vajdasági kötődésű képzőművészeti kiadványát jelentette meg. A tavaly nyáron megjelent Nagypáti Kukac Péter monográfiát egy kortárs alkotó, a pályáját Szabadkán kezdő és a világ számos táján folytató Siflis András életét és művészetét megvilágító kötet követte. Azét a Siflisét, aki – a kötetet indító Hajdu István szövegét idézve – „ráront az örvényre, hogy rendet rakjon benne”. Rendhagyó, girbegurba, mégis folyamatosan felfelé ívelő pálya az övé. Siflisben van egy olyan elemi erő, amely a szokványosan alakuló, fejlődő életpályáknak fittyet hányva, önnön – a kívülálló számára nem mindig követhető – törvényei szerint alakul az indulás szabadkai éveitől kezdődően a tragikus öncsonkításig, majd az újrakezdésig. „Siflis első korszaka: kifelé vágyódás a modernitás világából az antik egyszerű formái, őszinte mozdulatai felé. A második korszakban Siflis szakít e romantikus elvágódással: az archaikus, a szép, az isteni jelen van, csak észre kell venni, csak meg kell élni. Csak meg kell látni a szépség nyomait egyenest benne a zűrzavarban. Kell? Persze nem kell. De aki látni akarja, annak Siflis segít. Másoknak bizonyosan másképpen, mint nekem. Mert, hiszen Siflis jelentős festő, ahány ember, annyiféleképpen látjuk Siflis világát”, írja róla Vajda Mihály.

A kötet vezér tanulmányát író Szombathy Bálint végigvezeti az olvasót Siflis alkotói pályájának főbb vonulatain, miközben beleágyazza a vajdasági képzőművészet bizonyos, Siflisével rokonítható vonulatainak sorába. Feltárja Siflis művészetét a szabadkai kezdetektől egészen a legutóbbi évek, az eddig síkban kiteljesedő művészettel szakító installációk felé nyitó alkotásokig. Szombathy (talán a személyes kötődés okán is) nem külső szemlélőként közeledik Siflis művészetéhez, hanem olyan fokú empátiával, amely felüdülésként hat ebben az egyébként hideg ténytyszerűséget megkövetelő műfajban.

Siflis művein a rend és a rendetlenség, a harmónia és a káosz, a paradicsomi állapotokat jellemző aranykori tökély és a leromlottság okán önmagát emésztő világ szembesül egymással. Világa „egy olyan világ lehetségesége, amelyben nincs állítás, csak feltételezés, s amelynek nincs szigorúan behatárolt definíciója, csak sejtetése”, írja a tanulmány szerzője a Nagy üveg című tanulmányában. A Nagy üveg utalás Marcel Duchamp azonos című, a szakma művelői számára folyamatos fejlődést okozó és folyamatosan újabb értelmezési lehetőséget kínáló művére, hiszen Duchamp mindahányszor új kísérletbe fogott, beépítette azt a Nagy üvegbe. Nyolc éven át a Nagy üveg reprezentálta kísérleteinek folyamatos összegzését. A Szombathy által adott cím is nyilván a végtelen komplexitásra való utalás, ami Siflis művészetének is egyik sarkalatos pontja, akárcsak az a kitétel, amelyet Jean Clair fejt ki éppen a Nagy üveg kapcsán, nevezetesen, hogy Duchamp munkáján a negyedik dimenzió belül végbemenő esemény harmadik dimenziós vetülete látható. A negyedik dimenzió létezése nélkül a művészet örültség lenne. A negyedik dimenzió kinek-kinek mást és mást jelenthet: lehet a fény, az idő, vagy Isten, de tény, hogy leképzése a művészet feladata. S kétségkívül az olyan művészet is, amilyent Siflis alkotásai jelentenek. „Az évek során harsányságot kerülő elmélyült alkotóvá érett, aki nem mindig elsőre bontja ki önmagát, ezért a titokfejtők türelmével és alázatával kell világának ajtaját megnyitni”, összegez Szombathy.

Ez a titokfejtő türelem és alázat érvényes a gondos szerkesztői munkára is. Olyan könyv ez az első ránézésre megdöbbentő és agresszív, fekete-bordó-púderszínű harántcsíkos kötet, amit sokáig lehet lapozgatni. Nemcsak a kiváló minőségű, nagyméretű színes reprodukciók miatt, hanem a szöveges részbe ágyazott finom, apró, az olvasói kíváncsiságot is kielégítő részletek, a tipográfia, a nyelvi igényesség miatt is. Kiváló, „olvasóbarát” ötletnek tartom például, hogy Szombathy Bálint tanulmánya mellett, vele párhuzamosan jelennek meg azok az idézetrészletek, amelyeket más szerzők, Tolnai Ottó, Sebők Zoltán, Márton László, Vajda Mihály, Susanne Schulte, Uhl Gabriella, Szepes Hédi... és mások Siflis András művésze-

tét taglaló írásaiból emeltek be, mintegy vendégszöveggként a kötetbe. És akkor ott vannak még a fényképek is. Siflisről, műterméről, kiállításairól, barátairól... mind-mind egy apró, a szemmel is lekövethető adalék ahhoz, amiről a tanulmány (és Siflis művészete/élete) is szól, hitelesebbé, emberközelibbé hozva azokat az élethelyzeteket, amelyek Siflis életútját kísérték. A kötetet német, angol és szerb nyelvű összefoglaló, továbbá részletes bibliográfia egészíti ki.

Nagyon nagy szükség van az ilyen, kortárs (vajdasági) képzőművészetet támogató kiadványokra, hiszen kapaszkodhatunk mi a világhálóbba, kell is, hasznos is, ám a könyv, az könyv. Jó esetben érték és mérték. És ez most a jó eset.

S. A. alkotásai